

Irena Pejznochová

Lokální ošetřování ran a defektů na kůži

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umísťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Copyright © Grada Publishing, a.s.

Ing. Bc. Irena Pejznochová

LOKÁLNÍ OŠETŘOVÁNÍ RAN A DEFECTŮ NA KŮŽI

Recenzent:

MUDr. Jozef Keller

© Grada Publishing, a.s., 2010

Autory fotografií jsou:

Kazuistika 1 a 3 – Věra Vokáčová

Kazuistika 2 – Pavla Fričová

Kazuistika 4 – MUDr. Jozef Keller

Kazuistika 5 – Mgr. Romana Lebedinská

Cover Photo © fotobanka allphoto, 2010

Vydala Grada Publishing, a.s.

U Průhonu 22, Praha 7

jako svou 4129. publikaci

Odpovědná redaktorka Mgr. Ivana Podmolíková

Sazba a zlom Karel Mikula

Počet stran 80

1. vydání, Praha 2010

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků, což není zvláštním způsobem vyznačeno.

Postupy a příklady v této knize, rovněž tak informace o lécích, jejich formách, dávkování a aplikaci jsou sestaveny s nejlepším vědomím autorů. Z jejich praktického uplatnění ale nevyplývají pro autory ani pro nakladatelství žádné právní důsledky.

Všechna práva vyhrazena. Tato kniha ani její část nesmějí být žádným způsobem reprodukovány, ukládány či rozšiřovány bez písemného souhlasu nakladatelství.

ISBN 978-80-247-2682-3 (tištěná verze)

ISBN 978-80-247-7302-5 (elektronická verze ve formátu PDF)

© Grada Publishing, a.s. 2012

Obsah

1	Úvod	7
2	Rána	8
2.1	Rozdělení ran	8
2.2	Příčiny vzniku rány	9
3	Hojení	10
3.1	Fáze hojení	10
3.1.1	Fáze čistící, exsudativní, erudační, zánětlivá	11
3.1.2	Fáze granulační, proliferativní	11
3.1.3	Fáze epitelizační, vyzrávání, tvorba jizvy	12
3.2	Faktory ovlivňující proces hojení ran	12
3.3	Edémy	14
4	Infekce ran	16
4.1	Příznaky infekce	16
4.2	Predisponující faktory	16
4.3	Původci infekce	16
4.4	Druhy infekcí	18
4.5	Prevence a ošetřování ranných infekcí	18
5	Systémová terapie ulcerací	20
5.1	Ulcus cruris venosum (vřed na bérce žilního původu)	20
5.2	Ulcus cruris arteriosum (vřed na bérce tepenného původu)	21
5.3	Diabetická ulcerace	22
5.4	Dekubity	23
5.5	Ostatní ulcerace	27
6	Ošetřování a léčba ran	29
6.1	Fyzikální komprese	29
6.2	Ošetřování ulcerací (defektů kůže)	38
7	Imobilizační syndrom	43
8	Kompetence sestry při ošetřování ulcerací	46
9	Literatura	47

10 Kazuistiky	49
Kazuistika 1.	49
Kazuistika 2.	53
Kazuistika 3.	56
Kazuistika 4.	60
Kazuistika 5.	62
11 Přílohy	67
Příloha č. 1. Návrh pracovního postupu – Lokální ošetřování chronických defektů a ran	67
Příloha č. 2. Hodnocení rizika výskytu dekubitů podle Nortonové	73
Rejstřík	74

1 Úvod

O hojení ran bylo již řečeno a napsáno hodně, přesto však praxe ukazuje, že nemáme ještě dostatek informací a praktických zkušeností k tomu, abychom mohli s naprostou samozřejmostí vždy a za každých okolností sáhnout po optimální metodě ošetřování. Někdy nám v tom brání právě nedostatek zkušeností, jindy složitá komunikace s ošetřujícím lékařem nebo nevole revizního lékaře k povolení úhrady. Často se však objevuje problém v nedostatečné komunikaci se samotným pacientem nebo jeho rodinou.

Edukace je velmi složitý proces předávání informací a učení pacienta chápat své problémy a chtít je řešit. Je založený na obrovské trpělivosti a schopnosti předávat informace srozumitelnou formou. A navíc pokud pacient nebo rodina nechce spolupracovat, je proces edukace o to těžší.

Dalším problémem, který se jeví jako velmi závažný při léčbě ran, je vzrůstající věk a komplikující onemocnění našich pacientů a klientů.

Demografická křivka je neúprosná, a tak musíme počítat s tím, že budeme ošetřovat stále více starých lidí, u kterých je samotný buněčný proces hojení protrahovaný a komplikovaný zdravotním nebo psychickým stavem a také sociálním zázemím.

Cílem této publikace je popsat základní a obecně platné postupy při lokálním ošetřování defektů kůže se zaměřením na ošetřovatelskou praxi. Celý proces ošetřování je veden z pohledu sestry, ale nikdy nesmíme zapomínat na komplexní léčbu a holistický přístup k pacientovi. Sestra má významnou pozici v léčbě již tím, že je s pacientem v přímém a dlouhodobém kontaktu, a má tedy možnost vypořádat a vysledovat mnoho souvislostí a informací, na základě kterých lékař může lépe a efektivněji nastavit způsob léčby.

Doufám, že můj odvážný krok k napsání této příručky vám přinese užitečné rady a informace pro běžnou každodenní praxi.

Ing. Bc. Irena Pejznochová

2 Rána

Definice

Otevřená rána (kožní defekt) znamená jakékoliv narušení celistvosti kožního krytu.

2.1 Rozdělení ran

Podle mechanismu vzniku

- Mechanické:
 - řezné
 - tržné
 - zhmožděné
 - tržně zhmožděné
 - bodné
 - penetrující
 - sečné
 - kousnutím
 - střelné
 - tlakové
- Chemické (louhy, kyseliny)
- Termické (popáleniny, opařeniny, omrzliny)
- Aktinické (radioaktivní záření)

Podle hloubky

- Povrchové
- Hluboké

Podle délky léčby

- Akutní – primárně se hojící rány, které vzniknou ve zdravé tkáni.
- Chronické – nehojící se déle než 6–8 týdnů.

Vznikají především v troficky změněných tkáních nejčastěji žilního nebo tepenného původu, na místech lokálně působících faktorů – tlakem nebo zářením, nedostatečným prokrvením. Následně vznikají ulcerace jako defekty kůže.